

კათოლიკე-პაპისტების მიერ ვრცელდება მორიგი სიცრუე (www.geocatholics.com), რომ თითქოს მიღებულ იქნა დოკუმენტი „პაპის პრიმატის თაობაზე ერთიან ეკლესიაში პირველ ათასწლეულში“, და რომ, თითქოს, ამ დოკუმენტს, კიდევ ერთხელ გადაამუშავებულს 2009 წლის ოქტომბერში, კვიპროსზე შემდგარ შეხვედრაზე, ხელს აწერს ყველა მართლმადიდებლური ეკლესიის წარმომადგენელი, საქართველოს მართლმადიდებელი ეკლესიის ჩათვლით. არადა კვიპროსის XI სესიის შერეული საერთაშორისო კომისიის ოფიციალურ დასკვნაში (<http://apologet.spb.ru>) არ არის აღნიშნული, რომ დოკუმენტი უკვე იქნა მიღებული. ამაზე მეტყველებს ისიც, რომ მისი განხილვა გადაიდო 2010 წლის ოქტომბრისათვის. სხვადასხვა წყაროებიდან ცნობილი ვახდა, რომ შეხვედრა კვიპროსზე, მთელი რიგი ადგილობრივი მართლმადიდებელი ეკლესიის წარმომადგენლის კრიტიკული პოზიციის გამო, ფაქტობრივად, ჩაიშალა. ბერძნული და რუსული წყაროებიდან ვგებულობთ, რომ დოკუმენტისა და, საერთოდ, მიმდინარე დიალოგის მიმართ არსებობს მრავალი კრიტიკული მოსაზრება და საპროტესტო განცხადება, რაც ეჭვის ქვეშ აყენებს ხსენებული დოკუმენტის იმ სახით მიღებას, როგორც ეს პაპისტებს სურს. მაგალითად, ვოლოკოლამის მთავარეპისკოპოსმა ილარიონმა კატეგორიული ფორმით განაცხადა (<http://apologet.spb.ru/sobytiya/iz-ofitsialnogo-teksta-zasedaniya-xi-sessii-plenarnogo-za...>), რომ დღესდღეობით არ შეიძლება ლაპარაკი კომისიის მართლმადიდებელი წევრების დალატზე მართლმადიდებლობის მიმართ. კერძოდ, მან აღნიშნა, რომ **„დიალოგის მიმდინარეობის მოცემულ მომენტში ჩვენ არ ვსაუბრობთ მართლმადიდებლებისა და რომო-კათოლიკების შეერთებაზე, არამედ ვსაუბრობთ ჩვენს შორის განსხვავებებზე“**. მღვდელმთავრის განცხადება აშკარად მოწმობს იმის თაობაზე, რომ დოკუმენტი არამც თუ მიღებულია, არამედ დიალოგი წარმოებს მართლმადიდებლობასა და ლათინო-პაპიზმს შორის არსებულ განსხვავებებზე, რაც, ლათინების მიერ მათი მწვალებლური ცდომილებების არაღიარებისა და არშენანების შემთხვევაში, ჩიხში შევა. მღვდელმთავარი ასევე ნათლად საუბრობს დალატზე, ანუ იმის შესახებ, რომ, თუ რომელიმე მართლმადიდებელი კათოლიკეთან უნიაზე (არსებული სახით გაერთიანებაზე) ხელს მოაწერს, იქნება მართლმადიდებლობის მოღალატე. ასეთი მოღალატეები ეკლესიის ისტორიაში, სამწუხაროდ, მრავლადაა ცნობილი. გავიხსენოთ, თუნდაც, წმ. მარკოზ ეფესელის დროინდელი ეკლესია. ამასთან წყაროები აღნიშნავენ მორწმუნეებზე, კლირიკოსებსა და მღვდელმონაზვნებზე დიალოგის ორგანიზატორების ანტიკანონიკური ზეწოლის შესახებ, რაც ასე დამახასიათებელია ლათინო-პაპისტებისა და უნიატების სიცრუით მეტყველი სულებისათვის.

სიცრუისა და ანტიეკლესიოლოგიურობის ნიმუშია ზემოთ ხსენებული დოკუმენტი „რომის ეპისკოპოსის როლი ეკლესიის ერთობაში პირველ ათასწლეულში“. მის შესახებ მრავალი კრიტიკული მოსაზრებაა გამოთქმული. მაგალითისათვის დავასახელებთ არქიმანდრიტ გიორგის (კაპსანისი) სტატიას „პირველ ათასწლეულში რომის პაპის მსოფლიო პირველობის მიჩნევის შესახებ“ (<http://apologet.spb.ru/inoslavie-i-ekumenizm/o-priznanii-vsemirnogo-pervenstva-rimskogo...>).

თემის აქტუალობიდან გამომდინარე, ლათინო-პაპისტების არაკანონიკური პრეტენზიების სამხილებლად, საქართველოში პაპის ემისრების სიცრუის საჩვენებლად, გთავაზობთ ჩვენს მოსაზრებებსა და კომენტარებს აღნიშნულ დოკუმენტთან დაკავშირებით.

* * *

შენიშვნები და მოსაზრებები დოკუმენტთან –
„რომის ეპისკოპოსის როლი ეკლესიის ერთობაში პირველ ათასწლეულში“,
კრეტა, საბერძნეთი, 27.09 - 4.10, 2008წ. (3 ოქტ, შესწორებული ვარიანტი) –

დაკავშირებით

(სწორედ ეს დოკუმენტი განიხილებოდა კვიპროსზე 2009წ. ოქტომბერში. როგორც აღვნიშნეთ, მისი განხილვა, ფაქტობრივად, ფიასკოთი დამთავრდა და გადაიდო 2010 წლის ოქტომბრისათვის, ვენის შეხვედრისათვის)

I. ზოგადი შეფასება

საქართველოს ადგილობრივი, სამოციქულო ეკლესია მიუღებლად მიიჩნევს დოკუმენტს, – **„რომის ეპისკოპოსის როლი ეკლესიის ერთობაში პირველ ათასწლეულში“, კრება, საბერძნეთი, 27.09 - 4.10, 2008წ.** (შემდგომში - „დოკუმენტი“), – როგორც მთლიანობაში, ასევე მის ყველა იმ მუხლს, რომლებიც ერთობლიობაში განსაზღვრავენ დოკუმენტის შინაარსს. ასევე მიუღებლად მიგვაჩნია „დოკუმენტის“ განხილვა რომაელ-კათოლიკებთან ერთად. დოკუმენტისა და მისი განხილვის მიუღებლობას, ზოგადი თვალსაზრისით, გააჩნია ორი ძირითადი ასპექტი:

1. დღევანდელ რომის საკრებულოს, „წმინდა საყდარს“, როგორც ის თავის თავს უწოდებს, არაფერი აქვს საერთო „პირველი ათასწლეულის“ რომის ეკლესიასთან, რომელიც დედა ეკლესიის განუყოფელი ნაწილი იყო. 1054 წელს რომის საკრებულო ჩამოშორდა დედა ეკლესიას და ანათემა, რომელიც ყველა ადგილობრივმა ეკლესიამ გაიზიარა, მიუხედავად ზოგიერთი პიროვნული ინიციატივისა, დღესაც ძალაშია. ამიტომ რომაელ-კათოლიკებთან ერთად „დოკუმენტის“ განხილვა უსაგნოდ მიგვაჩნია;
2. თავად საკითხი რომის ეკლესიისა და მისი ეპისკოპოსის პირველობისა რომაელ-კათოლიკეთა მიერ განიხილება მცდარად და მათი მიდგომა ამ საკითხისადმი ეწინააღმდეგება სახარებასა და მოციქულთა სწავლებას, მსოფლიო საეკლესიო კრებების განჩინებებსა და, საზოგადოდ, ქრისტიანობისა და ეკლესიის სულს. ეს ცდომილებები განსახილველ „დოკუმენტშიც“ არის წარმოჩენილი და, ამდენად, მიუღებელია.

ისტორიულად რომის პაპის უკანონო და უსაფუძვლო პრეტენზია ეკლესიაში მეთაურობაზე ეკლესიათა განყოფის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიზეზი გახდა. რომაული კათოლიციზმის მთელი მოძღვრებისა და დოგმატიკის ერთ-ერთი საფუძველი, სწავლება ეკლესიის ხილული თავის, „ქრისტეს მოადგილისა და ნაცვლის“, პაპის ძალაუფლებისა და უცდომელობის შესახებ, ეწინააღმდეგება ეკლესიის სწავლებას, ღმრთის სიტყვასა და მოციქულთა სწავლებას ეკლესიის შესახებაც და ჭეშმარიტების შეცნობის შეხებაც.

დოკუმენტი აგებულია შემდეგი პრინციპით: მის ძირითად ნაწილს და შინაარსს შეადგენს რომაელ-კათოლიკეთა სწავლება რომის ეკლესიისა და მისი ეპისკოპოსის პირველობის, უპირატესობის, უფროსობის, განსაკუთრებული უფლებების, გამაერთიანებელი და მაკოორდინებელი ძალმოსილებისა და როლის შესახებ. ზოგიერთ საკითხთან დაკავშირებით აღნიშნულია, რომ არსებობს აღმოსავლეთის ეკლესიის განსხვავებული მოსაზრებები, თუმცა „დოკუმენტი“ ამ განსხვავებას არ მიიჩნევს ისტორიულ ასპექტში დამაბრკოლებელ ფაქტორად ერთობისათვის, და, ამდენად, მიანიშნებს იმაზე, რომ დღესაც შეიძლება მართლმადიდებელი ეკლესიის მიერ აღიარებულ იქნეს რომის საკრებულოსა და მისი პაპის პრიმატი.

„დოკუმენტი“ მთავრდება სიტყვებით, რომ **„საერთო საკოორდინაციო კომიტეტი შეთანხმდა, რომ გარკვეული პარაგრაფები, კერძოდ 10, 21 და 24, შემდგომ განხილვას საჭიროებს“.** თუ ეს სიტყვები იმას ნიშნავს, რომ ამ პუნქტების გარდა ყველა სხვა პუნქტი არ არის პრობლემატური და მათთან დაკავშირებით მიღწეულია თანხმობა

მართლმადიდებლებსა და კათოლიკებს შორის, მაშინ გვინდა განვაცხადოთ, რომ დოკუმენტის უმთავრესი პუნქტები, ისინი, რომლებიც განსაზღვრავენ დოკუმენტის შინაარსს, არის მიუღებელი მართლმადიდებლთათვის და იმის მტკიცება, რომ ამ პუნქტებთან დაკავშირებით არსებობს თანხმობა, არ შეესაბამება სინამდვილეს და, ამდენად, მიუღებელია.

II. ზოგადი პუნქტობრივი შეფასება

ზოგადი დასკვნის შემდეგ გადავიდეთ დოკუმენტის ზოგად, პუნქტობრივ განხილვაზე.

31. დოკუმენტის შესავალი, მისი პირველი პუნქტები, ჩვენი თვალსაზრისით, არაადეკვატურად აფასებს განვილი სამუშაოს, წინამორბედ, რავენას დოკუმენტთან დაკავშირებით არსებულ აზრთა სხვადასხვაობას. ამაზე მეტყველებს „დოკუმენტის“ სიტყვები: **„კათოლიკეები და მართლმადიდებლები აღიარებენ..“**; **„ისინი ასევე თანხმდებიან...“** და ა.შ., რაც ქმნის ილუზიას, თითქოს რავენას დოკუმენტის განხილვის შემდეგ კათოლიკეები და მართლმადიდებლები პრინციპულად შეთანხმდნენ **„რომის ეკლესიის პირველობის“**, **„რომის ეპისკოპოსის პირველობის“** და მის, როგორც **„პატრიარქთა შორის პირველის“**, **„მთავარი საყდრების ეპისკოპოსებს შორის პირველის“** შეახებ საკითხში, ასევე **„ეკლესიების ერთობაში რომის ეკლესიის როლის“** საკითხთან დაკავშირებით („დოკუმენტი“, შესავალი, პ.1). ყველა ამ საკითხთან დაკავშირებით საქართველოს სამოციქულო ეკლესიას ქონდა და აქვს რომაელ-კათოლიკეებისაგან განსხვავებული მოსაზრებები, რაც აღნიშნული და წარმოდგენილი იყო რავენას დოკუმენტთან დაკავშირებით და რაზეც ქვემოთაც გვექნება საუბარი.

32. ამ პუნქტში წინამორბედი პუნქტის საკითხები I ეტაპად, შეთანხმებულ საკითხებად არის მიჩნეული და გვთავაზობს II ეტაპის თემას **„რომის ეპისკოპოსის როლი ეკლესიის ერთობაში პირველ ათასწლეულში“**. ასეთი მიდგომა და ინტერპრეტაცია არამართებულია, ვინაიდან I ეტაპის საკითხებში თანხმობა არ არის მიღწეული და II ეტაპი, ამდენად, უსაფუძვლოა.

33. ეს პუნქტი გვთავაზობს II ეტაპის თემის დაკონკრეტებას, მის გაშლას ოთხ თემად, რომელთა ფორმულირებაშიც ნათლად გამოსჭვივის რომაელ-კათოლიკეთა სწრაფვა პირველობისაკენ. ასევე ამ ფორმულირებებში ასახულია ის მცდარი მიდგომები, რომლებიც ახასიათებს რომაელ-კათოლიკეებს მოსაყდრეობასთან დაკავშირებით. ასეთია სიტყვები: **„რომის ეკლესია, პირველი საყდარი“**; **„რომის ეპისკოპოსი, როგორც პეტრეს მოსაყდრე“**. რომაელ-კათოლიკეთა მიდგომის მცდარობა გადმოცემულია ქვემოთ, დოკუმენტის დეტალურ განხილვაში.

33. 4–15. ამ პუნქტებში გადმოცემულია რომაელ-კათოლიკეთა ცნობილი მიდგომები და მტკიცებულებანი იმ საკითხებთან დაკავშირებით, რომლებიც შეეხება: რომის ეკლესიის პირველობის (პ.4,8), მისი **„უფროსობისა და წინამძღოლობის“** (პ.5), მოციქულების პეტრესა და პავლეს მიერ მისი დაფუძნებისა და მისთვის სისხლთან ერთად მთელი სწავლების მიმადლების, **„მისი უფრო განსაკუთრებული წარმომავლობის“**, **„მისი უფრო დიდი უფლებამოსილების“** (პ.6), ეკლესიის ერთიანობის პეტრეში სიმბოლიზების, რომელსაც მიეცა პირველობა (პ.10), რომის ეკლესიის, როგორც **„ეკლესიის სიცოცხლის უნივერსალურობის“** მატარებლის (პ.12), საკითხებს. მიუხედავად იმისა, რომ ხსენებულ

პუნქტებში არის რამოდენიმე მეორეხარისხოვანი კრიტიკული შეფასება (მაგ. „დეკრეტალებთან“ დაკავშირებით (პ.15)), მთლიანობაში ეს პუნქტები წარმოადგენენ რომაულ-კათოლიკურ მიდგომას ჩამოთვლილ საკითხებთან დაკავშირებით, რომელიც ეფუძნება სახარების მცდარ ინტერპრეტაციასა და უსაფუძვლო მსჯელობებს, რაც სავსებით მიუღებელია ეკლესიოლოგიური, სახარებისეული გაგებითა და მოციქულთა სწავლებით.

მე-4 პუნქტი იწყება სიტყვებით, რომ *„კათოლიკეები და მართლმადიდებლები თანხმდებიან, რომ მოციქულთა დროიდან რომის ეკლესია აღიარებული იყო როგორც პირველი სხვა ადგილობრივ ეკლესიებს შორის, როგორც აღმოსავლეთში, ისე დასავლეთში“*. ხასგასმით აღვნიშნავთ, რომ პირველობის საკითხი მართლმადიდებლებსა და კათოლიკეებს განსხვავებულად ესმით: პირველებს – სახარებისეულად, მეორეებს – პროპაპისეულად.

პპ. 16-22. ეს პუნქტები შეეხება რომის ეპისკოპოსის, როგორც პეტრეს მონაცვლის, და აქედან გამომდინარე, მისი პირველობის საკითხს. რომაელ-კათოლიკეთა მცდარობა, რაც დასახელებულ პუნქტებშიც არის წარმოჩენილი, მომდინარეობს იქიდან, რომ ისინი პატივს აღმატებულ უფლებამოსილებადა და პირველობის განმსაზღვრელად მიიჩნევენ, მაშინ როდესაც ეკლესიოლოგიური თვალსაზრისით უპირატესი თანაბართა შორის გულისხმობს თანაბარუფლებიანობას როგორც საღვთისმეტყველო თვალსაზრისით, ისე ინსტიტუციონალური თვალსაზრისით.

მე-17 პუნქტი წარმოადგენს რომაელ-კათოლიკეთა მიერ სახარებისეული ტექსტის მცდარად განმარტების ნიმუშს. შემდეგი სიტყვები წარმოადგენენ რომაელ-კათოლიკეთა ერთ-ერთ მთავარ ცდომილებას: *„როგორც მემკვიდრე, პაპი ხდება „სამოციქულო“ და იგი ასევე იმკვიდრებს ქრისტესა და პეტრეს შორის არსებული განუყოფელი ერთობის „კონსორციუმს“*. აქედან გამომდინარე, მის მოვალეობას შეადგენს ყველა ეკლესიაზე ზრუნვა. პეტრეს პირველობა ეფუძნება იმ ფაქტს, რომ ქრისტემ მხოლოდ მას მიანდო თავისი ცხვრები. რომის ეკლესია იცავს რომის ეკლესიის პრივილეგირებული ტრადიციას, წმინდა პეტრეს ტრადიციას“. ამ მოსაზრებების დასაბუთებას რომაელი კათოლიკეები ცდილობენ სახარების ტექსტის უმართებულო, ეკლესიოლოგიური თვალსაზრისით მიუღებელი ინტერპრეტაციებით. შემდეგი პუნქტები შეიცავენ, თუმცა ფრთხილ, მაგრამ მაინც იმ მოსაზრების მტკიცებას, რომ რომის ეპისკოპოსის პირველობა *„განიმარტებოდა როგორც პრეროგატივა, რომელიც მას ეკუთვნოდა იმის გამო, რომ მოციქულთა შორის პირველის -პეტრეს მემკვიდრე იყო“*, და რომ, მიუხედავად რამდენადმე განსხვავებული მოსაზრებისა, აღმოსავლეთის მიერ „ამგვარი განმარტება პირველ ათასწლეულში არასდროს ყოფილა აშკარად უარყოფილი“, რაც ასევე მცდარ მოსაზრებას წარმოადგენს. ასევე მცდარია მოსაზრება (პ.21), რომ აღმოსავლეთი პენტარქიას ანიჭებდა ეკლესიის მმართველობის საშუალების მნიშვნელობას.

„დოკუმენტის“ ყველა მომდევნო პუნქტები ემსახურება წინამორბედ პუნქტებში აღნიშნული საკითხების დასაბუთების მცდელობას და შეიცავენ ყველა იმ ცდომილებასა და წინააღმდეგობრიობას, რომელიც ახასიათებთ რომაელ კათოლიკებს ზემოთ აღნიშნულ საკითხებთან დაკავშირებით.

ამ თავის დასარულ აღვნიშნავთ: „დოკუმენტის“ 22-ე პუნქტი ამტკიცებს, რომ განსახილველ საკითხებთან დაკავშირებით *„განსხვავებული გაგება დასავლეთსა და*

აღმოსავლეთში თანაარსებობდა მრავალი საუკუნის განმავლობაში, ვიდრე პირველი ათასწლეულის დასრულებამდე, მაგრამ ამას არ გამოუწვევია ერთობის გაწყვეტა“. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, „დოკუმენტის“ ავტორები მიიჩნევენ, რომ დასავლეთსა და აღმოსავლეთს შორის ერთობის აღდგენის გზაზე ზემოთ ხსენებული საკითხები არ წარმოადგენენ დაბრკოლებას და შესაძლებელია ერთობა რომის ეკლესიისა და პაპის პრიმატის პირობებში. ამასთან დაკავშირებით აღვნიშნავთ, რომ, მართალია პაპის პრიმატი არ ყოფილა ერთადერთი მიზეზი დასავლეთის ეკლესიის განკვეთისა, იყო სხვა მნიშვნელოვანი დოგმატური ცდომილებები და სწავლებები, რომელიც დასავლეთმა თვითნებურად მიიღო, მაგრამ პაპის პრიმატი მიუღებელია სახარებისეული და მოციქულებრივი სწავლებით და იგი წარმოადგენს მნიშვნელოვან დაბრკოლებას ერთობის აღდგენის გზაზე.

III. დეტალური შეფასება

ახლა გადავიდეთ დოკუმენტში დასმული საკითხების დეტალურ განხილვასა და შეფასებაზე.

4-15 პუნქტებში განხილული საკითხი – რომის ეკლესია, პირველი საყდარი, და 16-22 პუნქტებში განხილული თემა – რომის ეპისკოპოსი, როგორც პეტრეს მონაცვლე, იმდენად არიან ერთმანეთთან დაკავშირებული და გადაჯაჭვულნი, რომ ჩვენ მიზანშეწონილად მივიჩნიეთ მათი ერთობლიობაში განხილვა, იმის ჩვენება, თუ როგორ განაპირობებს ერთი მცდარი მოსაზრება მეორეს, და ყველა ერთობლიობაში როგორ ამტკიცებს რომის საკრებულოსა და პაპის პრიმატის უსაფუძვლობასა და მიუღებლობას.

რომაელ-კათოლიკე ღვთისმეტყველნი ამტკიცებენ, რომ თავად იესო ქრისტემ, რომელიც თავისი მიწიერი ცხოვრების უკან იყო თავი მის მიერ დაარსებული ეკლესიისა, თავის შემდეგ უმაღლესი ძალაუფლება ეკლესიაზე პეტრე მოციქულს დაუტოვა, მიანიჭა რა მას სხვა მოციქულთა წინაშე განსაკუთრებული უპირატესობანი, უცდომელობის მაღალი თვისება, ცათა სასუფეველის გასაღებები და დაადგინა მოციქულთა მთავრად, მთელი ქრისტიანული სამყაროს მონარქად. ეს თვალსაზრისი და პათოსი მსჭვალავს მთელ „დოკუმენტს“.

ამ აზრის დასამტკიცებლად რომაელი ღვთისმეტყველნი უპირატესად სახარების სამ ადგილზე მიუთითებენ: როდესაც ფილიპეს კესარიას მხარეში მისულმა იესო ქრისტემ თავის მოწაფეებს ჰკითხა, თუ ვინ ჰგონიათ იგი იუდეველებს და თავად მოციქულებს, სიმონ პეტრემ მოციქულთა შორის პირველმა უთხრა მას: *“შენ ხარ ქრისტე, ძე ღვთისა ცხოველისაჲ. მიუგო იესუ და პრქუა მას: ნეტარ ხარ შენ, სიმონ, ბარ იონა, რამეთუ კორცთა და სისხლთა არა გამოვიცხადეს, არამედ მამამან ჩემმან ზეცათამან. და მე გეტყვი შენ, რამეთუ შენ ხარ კლდე, და ამას კლდესა ზედა აღვაშენო ეკლესიაჲ ჩემი, და ბჭენი ჯოჯოხეთისანი ვერ ერეოდინ მას. და მიგცნე შენ კლიტენი სასუფეველისა ცათაჲსანი; და რომელი შეჰკრა ქვეყანასა ზედა, კრულ იყოს იგი ცათა შინა; და რომელი განჰკვნა ქვეყანასა ზედა, კსნილ იყოს იგი ცათა შინა”* (მათ. 16,14-19).

სახარების ამ ნაწილის აზრიდან ჩანს, რომ პეტრე მოციქულისადმი წარმოთქმული მაღალი აღთქმანი ეხება არა საკუთრივ პეტრეს პიროვნებას, არამედ მის აღსარებას – თვით ქრისტიანულ რწმენას, რომლის პირველ აღმსარებლადაც აქ პეტრე მოციქული მოგვევლინა, მაგრამ რომელსაც იმავდროულად ყველა სხვა მოციქულიც იზიარებდა და რომელიც მთელი ქრისტიანული სამყაროს მონაპოვარი გახდა. ეს მაღალი აღსარება, ეს

რწმენა ქრისტესი, როგორც ძე ღვთისასი, კაცთა მოდგმაში შეიქმნა მაგარ ქვად, რომელზეც დაეფუძნა ქრისტიანული ეკლესია, დგას დღემდე და იღვება სოფლის აღსასრულამდე. სიმონმა პირველმა აღიარა ეს რწმენა და ამიტომ პირველს ეწოდა ქვა (*პეტრე*), რომელიც უფალმა ეკლესიის აღსაშენებლად აიღო. მაგრამ ეს მარტო სიმონის პირადი რწმენა არ ყოფილა. ეს არის საერთო რწმენა ყველა სხვა მოციქულისა და ყველა მორწმუნე ქრისტიანისა. ამიტომ სხვა მოციქულებიც, როგორც ქრისტეს რწმენის გავრცელებისა და განმტკიცების შემწენი, წმიდა წერილში იწოდებიან საფუძვლებად, რომლებზეც აღშენებულია ეკლესია (ეფ. 2,20; გამოცხ. 21,14), და ყველა მორწმუნე ქრისტიანი ასევე იწოდება ქვებად, რომელთაგანაც იქმნება ეკლესიის დიადი შენობა (I პეტრ. 2,5). მაგრამ უპირველესი საფუძველი – ქვაკუთხედი, რომელზეც დამტკიცებულია ეს შენობა, ისევე როგორც მისი დამაგვირგვინებელი ერთადერთი თავი შეიძლება ეწოდოს მხოლოდ თავად იესო ქრისტეს (ეფ. 2,20-22; I პეტრ. 2,6-7; I კორ. 3,11; ეფ. 1,22).

პეტრემ პირველმა აღიარა რწმენა ქრისტესი და ამიტომ პირველმა მიიღო მაღალი ძალაუფლება ცოდვათა შეკერისა და გახსნისა. მაგრამ შემდეგ სხვა მოციქულებსაც, პეტრეს რწმენის თანახმად, ასევე უთხრა უფალმა: *“რაოდენი შეჰკრათ ქვეყანასა ზედა, კრულ იყოს იგი ცათა შინა; და რაოდენი განჰკვნათ ქვეყანასა ზედა, კსნილ იყოს იგი ცათა შინა”* (მათ. 18,18). მოციქულებმა ეს ძალაუფლება ეკლესიის მწყემსებს გადასცეს და იგი მუდამ უცვლელადაა დაცული ეკლესიაში, ისევე როგორც თავად ქრისტეს რწმენაა დაცული.

საიდუმლო სერობისას მოწაფეებთან უკანასკნელ საუბარში იესო ქრისტემ, შეწყვიტა რა მოწაფეებს შორის ატეხილი დავა პირველობაზე, მოთმინებისა და მისდამი ერთგულებისათვის აღუთქვა მათ დიდი საზღაური მომავალ ზეციურ სასუფეველში. განსაკუთრებული სიტყვებით მიმართა პეტრე მეციქულს: *“სიმონ, სიმონ, აჰა ესერა ეშმაკბან გამოვითხოვნა თქვენ აღცრად, ვითარცა იფქლი. ხოლო მე ვევედრე მამასა ჩემსა შენთვის, რადით არა მოვაკლდეს სარწმუნოებაჲ შენი, და შენ ოდესმე მიიქეც და განამტკიცენ ძმანი შენნი”* (ლუკ. 22,31-32).

ამ სიტყვებში რომაელი ღვთისმეტყველნი ასევე ხედავენ მითითებას სხვა მოციქულთა წინაშე პეტრეს განსაკუთრებულ უპირატესობაზე. მათი აზრით, აქ იესო ქრისტე გულისხმობდა იმას, რომ პეტრეს, რომელიც მის შემდეგ მის მიმდევართა მეთაურად დარჩა და ზეციდან რწმენაში უცდლომელობის დიდი ნიჭი ებოძა, რწმენაში უნდა ეხელმძღვანელა სხვა მოციქულებისა და ქრისტიანისათვის. მაგრამ თავად საუბრის აზრი და თანმიმდევრობა ნათელ-ჰყოფს, რომ აქ ლაპარაკი არ არის პეტრე მოციქულისათვის აღთქმულ რაიმე უპირატესობებზე, არამედ მხოლოდ სევდიანი გაფრთხილებაა და წინასწარმეტყველება მის მომავალ განსაცდელსა და დაცემაზე. მართლაც, პეტრემ ეს სიტყვები მიიღო არა როგორც უპირატესობის აღთქმა, არამედ როგორც დაცემის შესახებ გაფრთხილება – რადგანაც ამის შემდეგ, როგორც მოგვითხრობს ლუკა მახარებელი (ლუკ. 22,33), მან დაბეჯითებით იწყო უფლის დარწმუნება, რომ მზადაა მასთან ერთად საპყრობილეში წავიდეს და თვით სიკვდილზეც. ამის პასუხად კი უფალმა უფრო გარკვევით უთხრა, რომ ამ ღამით იგი საგზის უარყოფს მას, შემდეგ კი კიდევ ერთხელ დაუდასტურა ყველა მოციქულს, რომ მზად ყოფილიყვნენ განსაცდელისთვის (ლუკ. 22,34-38). მხვედველობაში უნდა მივიღოთ ისიც, რომ სწორედ ამ საუბრის წინ ამხილა უფალმა თავის მოწაფეებში უპირატესობისაკენ სწრაფვა (ლუკ. 22,25-27). განა შეიძლება ვიფიქროთ, რომ ამ მხილების შემდეგ უფალი ყველას თვალწინ უპირატესობას მიანიჭებდა მის ერთ-ერთ მოწაფეს?

იოანეს სახარების 21-ე თავში მოთხრობილია, როგორ გამოეცხადა იესო ქრისტე მკვდრებით აღდგომის შემდეგ შვიდ მოწაფეს, რომლებიც ტიბერიის ზღვაზე თევზაობდნენ. საკვირველად აღავსო რა მათი ბადეები თევზით, უფალმა ისინი სადილად მოიწვია და ტრაპეზის დროს პეტრეს ამ სიტყვებით მიმართა: *“სიმონ იონადოსო, გიყუარ მუა უფროდს ამათსა?”* პეტრემ მიუგო: *“ჰე, უფალო, შენ უწყი, რამეთუ მიყუარ შენ”*. იესომ უთხრა: *“აძონ კრავნი ჩემნი”*. შემდეგ კვლავ ჰკითხა: *“სიმონ იონადოსო, გიყუარ მუა?”* პეტრემ უთხრა: *“ჰე, უფალო, შენ იცი, რამეთუ მიყუარ შენ”*. და კვლავ უთხრა უფალმა: *“დამწყსენ ცხოვარნი ჩემნი”*. დაბოლოს, მესამედ ჰკითხა: *“სიმონ იონადოსო, გიყუარ მუა?”* შეწუხდა პეტრე, მესამედ რომ ჰკითხა: *“გიყუარ მუა?”* და აღელვებით მიუგო: *“უფალო, შენ ყოველი უწყი და ყოველი იცი, რამეთუ მიყუარ შენ”*. უფალმა კიდევ ერთხელ უთხრა: *“დამწყსენ მცხოვარნი ჩემნი”*, და პეტრეს მოხოცებულობაში მოწამეობრივი აღსასრული უწინასწარმეტყველა (იოან. 21,15-18).

პეტრე მოციქულთან მაცხოვრის ამ საუბარში რომელი ღვთისმეტყველნი ასევე ხედავენ პეტრესთვის მინიჭებულ განსაკუთრებულ უპირატესობებზე, – რომ თითქოს აქ უფალმა მას განსაკუთრებული უმაღლესი ძალაუფლება ჩააბარა მთელს ეკლესიაზე, როგორც უბრალო მორწმუნეებზე – კრავებზე, ისე თავად მწყემსებზე – ცხვრებზე. ეკლესიის ძველი მოძღვარნი, საღი აზრის მქონე ქრისტიანენი კი აღიარებენ, რომ ქრისტეს ამ საუბარში სურდა მხოლოდ მომხდარი დაცემით შეცბუნებული პეტრე მოციქულის სინდისის გაღვიძება და მასში სინანულის აღძვრა, შემდეგ კი მისი ნუგეშის-ცემა და სხვა მოციქულების თანდასწრებით სამოციქულო ღირსებაში აღდგენა. სამგზის შეკითხვით: *“გიყუარ მუა?”* ქრისტეს, როგორც ჩანს, პეტრესთვის მისი სამგზის უარყოფის შესხენება სურდა.

პირველად ქრისტე უბრალოდ კი არ ეკითხება: *“გიყუარ მუა?”*, არამედ: *“გიყუარ მუა უფროდს ამათსა?”* ამით პეტრეს შეახსენებს, როგორ არწმუნებდა იგი ოდესღაც, რომ თუნდაც ყველა მოწაფე ცდუნდეს და მიატოვოს უფალი, იგი მასთან ერთად წავა საპყრობილეში და სიკვდილზეც. ასეც იმოქმედეს ამ სიტყვებმა პეტრეზე: რამეთუ, როდესაც უფალმა მას მესამედ ჰკითხა, პეტრე შეწუხდა, რა თქმაუნდა, იმის გამო, რომ თავისი დაცემა გაახსენდა. სამგზის გამეორებით: დამწყსენ კრავნი და ცხოვარნი ჩემნი, უფალმა პეტრე სამოციქულო წოდებაში აღადგინა. აქ არ არის საუბარი რაიმე განსაკუთრებულ უპირატესობაზე, არამედ მხოლოდ იმ ძალაუფლებაზე, რომელიც ყველა სხვა მოციქულსაც მიენიჭა, მათგან კი გადაეცა ეკლესიის მწყემსებს: დამწყსონ ღვთის სამწყსო (I პეტრ. 5,1); რა თქმა უნდა მხოლოდ თავისუფალ სქოლასტიკურ განმარტებას შეეძლო მტკიცება, რომ კრავებში ქრისტე უბრალო მორწმუნეებს, ცხვრებში კი სწორედ მწყემსებს გულისხმობდა.

ამრიგად, რომელი ღვთისმეტყველთა მიერ მითითებული სახარების არც ერთი ადგილი არ ადასტურებს იმ აზრს, თითქოს იესო ქრისტემ პეტრე მოციქულს მიანიჭა უპირატესი ძალაუფლება სხვა მოციქულებზე. საერთოდ უნდა ითქვას, რომ ეს აზრი ეწინააღმდეგება სახარების მთელ სულსა და არსს. არაფერში ამხელდა იესო ქრისტე თავის მოწაფეებს ასე ძლიერ, არაფრის წინააღმდეგ აფრთხილებდა ასე გულმოდგინედ, როგორც თავის განდიდების, უპირატესობისკენ სწრაფვის წინააღმდეგ. იგი მათ გამუდმებით შთააგონებდა იმ აზრს, რომ ქრისტიანულ საზოგადოებაში მსგავს მისწრაფებებს არ უნდა ჰქონდეს ადგილი, რომ მათ შორის არ უნდა იყვნენ პირველნი და უკანასკნელნი, რომ მათ შორის მამა, მოძღვარი ან ბატონიც კი არავის უნდა ეწოდოს, – არამედ ყველა ისინი უნდა ითვლებოდნენ ძმებად და გულწრფელად

ემსახურონ ერთმანეთს, რისი უმაღლესი მაგალითიც თავად მან, მათმა ღვთაებრივმა მოძღვარმა, უჩვენა მათ (იხ. მათ. 20,25-28; ლუკ. 22,25-27; მარკ. 10,42-45; იოვან. 13,13-15).

სახარების შემდეგ რომაელი ღვთისმეტყველნი ცდილობენ მოციქულთა საქმეებში იპოვონ იმ აზრის დადასტურება, რომ თითქოს იესო ქრისტეს ზეცად ამაღლების შემდეგ პეტრე მოციქული დარჩა ქრისტიანობის მეთაურად, სხვა მოციქულთა მთავრად და ეკლესიის უმაღლეს მმართველად. ამის დასამტკიცებლად მათ უყვართ უპირატესად “მოციქულთა საქმეების” პირველ თავებზე მითითება, სადაც ზოგ შემთხვევაში პეტრეს პიროვნება უფრო წამოწეულია, ვიდრე სხვა მოციქულებისა. მაგრამ ყველა ამ ფაქტიდან არაფერი განსაკუთრებული არ გამომდინარეობს. ის, რომ “საქმეთა” წიგნის პირველ ნახევარში მეტწილად საუბარია პეტრე მოციქულზე, მეორე ნახევარში კი გაცილებით მეტად – პავლე მოციქულზე, სრულად არ ნიშნავს, თითქოს ამა თუ იმ მოციქულს რაიმე უპირატესი ძალაუფლება ჰქონდა სხვების წინაშე. პირიქით, ფაქტები მოწმობენ, რომ ყველა მოციქული მაცხოვრის მცნების თანახმად თანასწორი იყო. მოციქულთა კრებულში წამოჭრილი საკითხების წამოყენება შეეძლო ერთ-ერთ მათგანს, მაგრამ გადაწყვეტილებას ყველა შეთანხმებულად იღებდა.

პავლე მოციქულის თქმით, მოციქულთა შორის განსაკუთრებული პატივისცემით სარგებლობდნენ პეტრე, იოანე და იაკობი, ძმა უფლისა – იერუსალიმის ეკლესიის მწყემსმთავარი. ისინი ითვლებოდნენ ეკლესიის სვეტებად (გალ. 2,9), მაგრამ არანაირი განსაკუთრებული უფლებები და ძალაუფლება სხვა მოციქულებზე არ ჰქონდათ. პავლე მოციქული, რომელიც სამოციქულო მსახურებისთვის უკვე სულიწმინდის გარდამოსვლის შემდეგ იქნა მოწოდებული, საკუთარ თავს არ მიიჩნევდა სხვა მოციქულებზე უფრო დაბლა მდგომად და გარკვეულ შემთხვევებში საჭიროდ თვლიდა პეტრე მოციქულთან კამათსა და მის მხილებას (გალ. თავი 2, I კორ. თავი 9).

საყურადღებოა სახარების შემდეგი ეპიზოდი: „ხოლო იესო მოუწოდა მათ და პრქუა: უწყითა, რამეთუ მთავარნი წარმართთანი უფლებედ მათ ზედა? ხოლო თქუნენ შორის არა ეგრეთ იყოს, არამედ რომელსა უნებს თქუნენ შორის დიდ ყოფად, იყავნ თქუნდა მსახურ“ (მათე, 20, 25-26). ამ სიტყვებით იესო ქრისტემ სრულიად უარყო ერთპიროვნული ძალაუფლება თავის ეკლესიაში, რომელშიც, მისი სურვილით, თანასწორობა უნდა სუფევდეს. ღმრთის ამ სწავლებას გულმოდგინედ იცავდნენ მოციქულები. მაგალითისათვის მოვიყვანოთ რამოდენიმე ეპიზოდი მოციქულთა საქმეთაგან: იესო ქრისტეს ამაღლების შემდეგ, როცა მოციქულები მარტო დარჩნენ, ერთობლივად გადაწყვიტეს, რომ იუდა გამცემელის ადგილას ღირსეული შემცველი აერჩიათ და კენჭიც ყარეს (საქმე, 1,23); ასევე შვიდი დიაკონის არჩვა და ხელდასმაც ყველა მოციქულმა ერთად აღასრულა (საქმე, 6, 1-7); ბარნაბა ანტიოქიაში გაიგზავნა ყველა მოციქულისა და იერუსალიმის ეკლესიის სახელით (საქმე, 11,22); ანტიოქიაში ამტყდარი დავა მოქცეულ წარმართთა წინადაცვეთის შესახებ გადაწყდა კრებაზე, რომელსაც ყველა მოციქული ესწრებოდა: „ჯერ-უჩნდა სულსა წმიდას და ჩუენცა“-ო, ასე წერდნენ ისინი ანტიოქიელებს (საქმე 15, 1-32). რატომ იქმოდენ ისინი ყოველივე ამას ერთად, თუკი მხოლოდ პეტრე იყო ეკლესიის წინამძღვარი?

საერთოდ, მოციქულები ილაშქრებდნენ ქრისტიანობის ამა თუ იმ მქადაგებლის ავტორიტეტისადმი ზოგიერთი ქრისტიანის მიკერძოების წინააღმდეგ. პავლე მოციქული მკაცრად ამხელდა კორინთელ ქრისტიანებს იმის გამო, რომ მათთან ერთნი საკუთარ თავს პავლესას უწოდებდნენ, სხვანი – პეტრესას, ზოგნი კი – აპოლოსას და ა.შ. *“განმე-ყოფილ არსა ქრისტე? – ამბობს იგი. – ნუ პავლე ჯუარს-ეცუა თქუენთვს? ანუ სახელისა მიმართ პავლესისა ნათელ-იღეთა?”* (I კორ. 1,13) *“რად არს პავლე? ანუ რად*

არს აპოლო? არამედ მსახურნი, რომელთაგან თქვენ გრწმენა” (I კორ. 3,5). “ღვთისა თანა-შემწენი ვართ; ღვთისა ნამუშავენი, ღვთისა აღშენებულნი ხართ” (I კორ. 3,9). “მე დაეახს, აპოლო მორწყო, ხოლო ღმერთმან აღაორძინა. აწ უკუე არცა დამსხმელი რად არს, არცა მომრწვეელი, არამედ აღმაორძინებელი ღმერთი” (I კორ. 3,6-7). “ვინაცა ნუვინ იქადინ კაცთაგანი, რამეთუ ყოველივე თქუენი არს: გინა თუ პავლე, გინა თუ აპოლო, გინა თუ კევა, გინა თუ სოფელი, გინა თუ ცხორებად, გინა თუ სიკუდილი, გინა თუ აწინდელი ჟამი, გინა თუ მერმე იგი ჟამი – ყოველივე თქუენი არს. ხოლო თქუენ – ქრისტესნი, ხოლო ქრისტე ღვთისად” (I კორ. 3,21-23).

მაგრამ პეტრე მოციქულს მართლაც რომ ჰქონოდა სხვა მოციქულებზე უპირატესი ძალაუფლება, როგორ შეიძლებოდა ამას კავშირი ჰქონოდა რომის პაპის პრეტენზიებთან?

რომაელი ღვთისმეტყველნი ამბობენ, რომ პეტრე მოციქულმა, გახდა რა მთელი ქრისტიანული სამყაროს მეთაური და მონარქი, თავის რეზიდენციად აირჩია რომი: აქ მან დააარსა ეკლესია, აქ მიიღო მოწამებრივი აღსასრული და გარდაცვალებისას ეკლესიაზე ძალაუფლება გადასცა თავის მემკვიდრეს – მის შემდგომ რომის ეპისკოპოსს. იმ დროიდან მოყოლებული ეს ძალაუფლება ერთი პაპიდან მეორეზე გადადის.

აქ ყოველი დებულება არასწორია. ისტორიული ფაქტების მიუკერძოებელი განხილვისას აღმოჩნდება, რომ:

- პეტრე მოციქული არ იყო ქრისტიანული სამყაროს თავი ან მონარქი;
- პეტრე მოციქულს არ უცხოვრია რომში 25 წელიწადი, რადგან დროის ამგვარი გაანგარიშება არ ეთანხმება სხვა ადგილებში მისი ქადაგების შესახებ ცნობებს;
- პეტრე მოციქული არ იყო რომის ეპისკოპოსი: სამოციქულო ძალაუფლება საეპისკოპოსო ძალაუფლების საფუძველს წარმოადგენდა და თავისთავად გაცილებით უფრო დიდი და ვრცელი იყო საეპისკოპოსო ძალაუფლებაზე; ეპისკოპოსებად იწოდებოდნენ ეკლესიის ადგილობრივი მმართველები, რომლებიც ფეხმოუცვლელად იმყოფებოდნენ მხოლოდ თავის ეკლესიაში; პეტრე მოციქული კი სხვა მოციქულების მსგავსად ქრისტიანობას სხვადასხვა ქვეყნებსა და ეკლესიებში განამტკიცებდა;
- პეტრე მოციქულს რომის ეკლესიის უპირატესად დამაარსებელიც კი არ შეიძლება ეწოდოს. რომის ეკლესია დააარსა და მოაწყო არა მხოლოდ პეტრემ, არამედ მასთან ერთად პავლე მოციქულმაც. საფუძველიც კი არსებობს, ვივარაუდოთ, რომ რომის ეკლესიის მოწყობასა და პირველი ეპისკოპოსის, ლინეს დადგენაში უფრო მეტად მონაწილეობდა პავლე, ვიდრე პეტრე (“მოციქულთა საქმეების” ბოლო თავი და რომში მიწერილი და რომიდან დაწერილი ეპისტოლენი პავლე მოციქულისა);
- რომის გარდა პეტრე მოციქულმა, ან პეტრემ და პავლემ ერთად, მრავალ სხვა ადგილას მოაწვეეს ეკლესიები. ასე მაგალითად, ანტიოქიის ეკლესიის მოწყობაში ორივე მოციქულმა არანაკლები მონაწილეობა მიიღო, ვიდრე – რომის ეკლესიის მოწყობაში. ალექსანდრიის ეკლესიაც პეტრე მოციქულმა დააარსა და აქ პირველი ეპისკოპოსი იყო პეტრეს უსაყვარლესი მოწაფე მარკოზ მახარებელი. თავისი წარმოშობით ყველაზე უფროსი და პატივსაცემი კი უეჭველად იყო იერუსალიმის ეკლესია – დედა ყველა ეკლესიისა – დაარსებული იესო ქრისტეს მიერ, საიდანაც სულიწმიდის გარდამოსვლის შემდეგ ქრისტიანობამ მსოფლიოს ყველა კუთხეში იწყო გავრცელება, სადაც შორეული მოგზაურობიდან დაბრუნებული მოციქულები ერთმანეთს ხშირად ხვდებოდნენ და ქადაგებათა წარმატებების შესახებ ყვებოდნენ, თათბირობდნენ და რჩევებს იღებდნენ,

სადაც, გადმოცემის თანახმად, თავად უფალმა პირველ ეპისკოპოსად დაადგინა ერთ-ერთი მოციქული – იკობი, ძმა უფლისა;

ამგვარად, რომის ეპისკოპოსი არ შეიძლება ჩავთვალოთ არც პეტრეს საეპისკოპოსო ძალაუფლების მემკვიდრედ, რადგან პეტრე ეპისკოპოსი არ ყოფილა, არამედ მხოლოდ ადგენდა ეპისკოპოსებს რომში, ალექსანდრიაში, ანტიოქიასა და სხვა ადგილებში, და მით უმეტეს, არც ეკლესიაზე რაიმე უმაღლესი უფლებების მემკვიდრედ, რადგან ასეთი უფლებები თავად პეტრეს არ ჰქონია. და უცნაურია ვივარაუდოთ, რომ პეტრეს სიკვდილის შემდეგ რომის ეპისკოპოსები ეკლესიის უმაღლეს მმართველებად ითვლებოდნენ, მაშინ როცა ზოგიერთი მოციქული ჯერ კიდევ ცოცხალი იყო. უცნაურია ვივარაუდოთ, რომ ქრისტეს უსაყვარლესი და უახლოესი მოწაფე იოანე ღვთისმეტყველი, რომელმაც პეტრეს სიკვდილის შემდეგ 35 წელზე მეტი ხანი იცხოვრა, ემორჩილებოდა რომის ეპისკოპოსს, როგორც ეკლესიის უზენაეს თავსა და მმართველს!

პეტრე მოციქულის მეთაურობიდან დაასკვნეს რა მეთაურობა რომის ეპისკოპოსისა, როგორც მისი ძალაუფლებისა და ღირსებების მემკვიდრისა, კათოლიკე ღვთისმეტყველნი ეყრდნობიან ქრისტიანული მსოფლიო ეკლესიის ისტორიიდან აღებულ მრავალ ფაქტს, რომლებიც ვითომდა ადასტურებენ მათ აზრს. მიიჩნიეს რა უდავოდ, რომ რომის ეპისკოპოსმა პეტრე მოციქულისგან მიიღო არა მარტო ეპისკოპოსობა, არამედ უმაღლესი მმართველობაც, კათოლიკე ღვთისმეტყველნი ისევ და ისევ ისტორიულ ფაქტებზე დაყრდნობით ცდილობენ, დაამტკიცონ, რომ თითქოს ქრისტიანულ ეკლესიაში, არა მარტო დასავლეთში, არამედ აღმოსავლეთშიც, პირველი საუკუნიდან პატრიარქ ფოტიმდე პაპებს ისეთივე ძალაუფლება ჰქონდათ ყველა ეპისკოპოსსა და ეკლესიაზე, როგორც დღეს აქვთ რომაულ-კათოლიკურ სამყაროში. “პაპები – ამბობენ ისინი, – როგორც ეკლესიის უმაღლესი მმართველნი და სხვა ეკლესიების ეპისკოპოსებზე განსაკუთრებით ძალაუფლების მქონენი, სამწყემსო ეპისტოლეებს სწერდნენ სხვადასხვა ეკლესიებს, რომლებიც მათ პატივისცემით იღებდნენ; პაპებთან ეკლესიის საქმეებზე რჩევის საკითხავად მოდიოდნენ აღმოსავლეთის შორეული ეკლესიების ეპისკოპოსები; პაპები მათ მიერ მოწვეულ კრებებზე განიხილავდნენ და გმობდნენ სხვა ეკლესიების მიერ დაგმობილ ცრუ-სწავლებებს; რომის გარეთ დაგმობილი მწვალებლები მოდიოდნენ პაპებთან და სთხოვდნენ მათი საქმეების გადასინჯვას და მათზე დადებული წყევლის მოხსნას; თავად რომის ეპისკოპოსები აღიარებდნენ თავიანთ უფლებას, თავი ყველა ეპისკოპოსზე უხუცესად ჩავთვალოთ, თვალყური ედევნებინათ საეკლესიო წესრიგისათვის დასავლეთისა და აღმოსავლეთის ყველა ეკლესიაში, მოეთხოვათ მათგან ყველაფერში თანხმობა რომის ეკლესიასთან, ემხილებინათ და ებრძანებინათ სხვა ეპისკოპოსებისათვის, დაუმორჩილებლობის შემთხვევაში დამუქრებოდნენ სასჯელით და განეკვეთათ ეკლესიისგან”.

კათოლიკე ღვთისმეტყველთა მიერ მითითებული ფაქტები სწორია, მაგრამ არასწორია მათი გაგება და განმარტება. მართალია, ზოგიერთი ეპისკოპოსი ეპისტოლეებს სხვა ეკლესიებს წერდა, მაგრამ არა ამ ეკლესიებზე რაიმე ძალაუფლების ან მეთაურობის უფლებით, არამედ – ქრისტიანული ეკლესიების გამაერთიანებელი ძმური კავშირის სულით; თანაც, მსგავს ეპისტოლეებს წერდნენ არა მარტო რომის ეკლესიის ეპისკოპოსები, არამედ – სხვა ეკლესიების განსაკუთრებით პატივცემული ეპისკოპოსებიც, მაგალითად: ეგნატე ღმერთშემოსილი, პოლიკარპე სმირნელი, ირინეოს ლიონელი, გრიგოლ საკვირველთმოქმედი და სხვ. იმავე ძმური კავშირის გამო ერთი ეკლესიის ეპისკოპოსები რჩევის მისაღებად მიდიოდნენ სხვა ეპისკოპოსებთან მათ შორის რომის მღვდელმთავართანაც, რომელთაც შეეძლოთ არ დათანხმებოდნენ რომის

მღვდელმთავარს მისი რჩევების უვარგისობის შემთხვევაში, როგორც, მაგალითად, წმ. პოლიკარპე არ დაეთანხმა პაპ ნიკიტას აზრს, ვისთანაც იგი მივიდა აღდგომის დღესასწაულის თაობაზე მოსათათბირებლად. როგორც რომის, ისე სხვა ეკლესიებში იყო შემთხვევები სხვა ეკლესიებში უკვე დაგმობილი მწვალებლების დაგმობისა (აღმოსავლეთში დაგმობილი ვალენტინი შემდეგ რომში განსაჯეს, საბელიოსი და პავლე სამოსატელი სხვადასხვა ეკლესიის კრებებზე დაგმეს), მაგრამ ეს იმით აიხსნება, რომ ერთი და იგივე ერეტიკული ცრუ-სწავლებანი თანდათან ვრცელდებოდნენ ერთი ადგილიდან მეორეში და გაერცვლებინდა მიხედვით მათ გმობდა ესა თუ ის ეკლესია. ხდებოდა ისეც, რომ ადგილობრივი ეკლესიების მიერ დაგმობილი ზოგიერთი ცრუ-მოძღვარი (მარკიონი და მონტანი) რომის ეკლესიაში ცდილობდა განხსნის მიღებას; მგრამ თავად ეს ეკლესია, ამჩნევდა რა მწვალებელთა ეშმაკობას ესარგებლათ მისი ავტორიტეტით თავიანთი ცდომილებების უკეთ გასაგრცვლებლად, არ თვლიდა შესაძლებლად და კანონიერად მათთან ერთობაში შესვლას. მართალია ისიც, რომ რომის ეპისკოპოსთა შორის იყვნენ ისეთებიც, რომლებსაც ჰქონდათ პატივმოყვარე და ძალაუფლებისმოყვარე ზრახვები ეკლესიაში უმაღლეს ძალაუფლებაზე და ცდილობდნენ დაემორჩილებინათ სხვა ეპისკოპოსები; ამ მხრივ თავი გამოიჩინეს პაპმა ვიქტორმა აღდგომის დღესასწაულის შესახებ კამათში და პაპმა სტეფანემ წვალებელთა ნათლობის შესახებ კამათში; მაგრამ ისინი შეხვდნენ წინააღმდეგობას არა მარტო აღმოსავლეთის, არმედ დასავლეთის ეპისკოპოსების მხრიდანაც, რომლებმაც მათ აგრძნობინეს, არც ერთ ეპისკოპოსს არა აქვს უფლება იწოდებოდეს უფროს ეპისკოპოსად – ეპისკოპოსთა ეპისკოპოსად და სხვა ეპისკოპოსებს მბრძანებლურად ეპყრობოდეს.

მსოფლიო კრებების პერიოდშიც (IV ს-დან IX ს-მდე), ამბობენ ბოლოს კათოლიკე ღვთისმეტყველნი, პაპის მეთაურობას ყველა აღიარებდა და მას სრული ძალა ჰქონდა, რასაც თითქოს ადასტურებს ის, რომ მსოფლიო კრებებს ჩვეულებრივ იწვევდნენ პაპები და მათზე ან თავად თავჯდომარეობდნენ ან მათი ლეგატები. ამ კრებებზე საქმეები ასევე ჩვეულებრივ პაპის გავლენით წყდებოდა და კრების ყოველი განჩინება მხოლოდ მისი დამტკიცების ჩემდეგ შედიოდა ძალაში. და თავად მსოფლიო კრებებიც აღიარებდნენ პაპის პირველობას სხვა უხუცეს ეპისკოპოსთა შორის.

ჩვენ ამ დებულებების დაწვრილებით განხილვას არ შევუდგებით, ვიტყვით მხოლოდ იმას, რომ ისინი ან სრულიად მცდარია, ან გაზვიადებულია. მსოფლიო კრებებს, როგორც მოწმობს ისტორია, იწვევდნენ ბერძენი იმპერატორები და არა პაპები; მათზე ჩვეულებრივ თავჯდომარეობდნენ უხუცესი ეპისკოპოსები და არა პაპის ლეგატები, მით უმეტეს – თავად პაპები, რომელთაგანაც არც ერთი პირადად არ დასწრებია არც ერთ მსოფლიო კრებას; კრებებზე საქმეების გადაწყვეტაზე გავლენა შესაძლოა ჰქონოდა და ნამდვილად ჰქონდა კიდევ მხოლოდ მას, ვინც თავისი ქრისტიანული მრწამსის სიმტკიცითა და ძალით სხვებისგან გამოირჩეოდა და ქრისტიანული ჭეშმარიტების ერთგული წარმომადგენელი იყო, თუნდაც იგი არ ყოფილიყო არა თუ პაპი, არამედ ეპისკოპოსიც, როგორც, მაგალითად, პირველ მსოფლიო კრებაზე იყო წმ. ათანასე დიდი – იმ დროს ალექსანდრიის ეკლესიის ახალგაზრდა მთავარდიაკონი. მსოფლიო კრებების განჩინებათა ძალა და კანონიერება პაპზე იმდენად იყო დამოკიდებული, რამდენადაც ნებისმიერი სხვა პატრიარქის დამტკიცებაზე, და იმ კრებების გადაწყვეტილებებს, რომლებზეც არ იყო არც პაპი და არც მისი ლეგატები, ჰქონდათ სრული ძალა და სავლდებულო იყო ყველასათვის. საერთოდ უდავოა ის, რომ აღნიშნულ პერიოდში უმაღლესი ძალაუფლება ეკლესიაში ეკუთვნოდა მხოლოდ და მხოლოდ მსოფლიო

კრებებს, რომლებიც თავს უფლებამოსილად თვლიდნენ, განესაჯად ნებისმიერი ეპისკოპოსი, თუნდაც იგი ყოფილიყო უხუცესი პატრიარქი ან პაპი; ამის მაგალითს ვხედავთ VI მსოფლიო კრებაზე, რომელმაც მონოთელიტობისათვის დაგმო კონსტანტინოპოლის რამდენიმე პატრიარქი და რომის პაპი ჰონორიუსი. და თუ მსოფლიო კრებები მართლაც მიაკუვნებდნენ პირველობას პაპს სხვა უხუცეს ეპისკოპოსებთან ერთად, პირველობა არ არის მეთაურობა; პირველობა შეიძლება იყოს თანასწორთა შორის, ხოლო მეთაურობა – უფრო დაბლა მდგომთა და დაქვემდებარებულთა ზედა.

პირველობა პაპებს ანიჭებდა მხოლოდ ღირსების და არა ძალაუფლების უპირატესობას, თანაც არა მხოლოდ მათ, არამედ კონსტანტინოპოლის პატრიარქებსაც, რასაც გადაჭრით და ცხადად ადასტურებენ კრებისთი განჩინებები (I მსოფ. კრ. მე-6 კან.; II მსოფ. კრ. მე-3 კან.; IV მსოფ. კრ. 28-ე კან.; VI მსოფ. კრ. 36-ე კან.). კათოლიკე ღვთისმეტყველებს უყურადღებოდ არ უნდა დაეტოვებინათ ისიც, რომ მსოფლიო კრებები, მიაკუთვნებდნენ რა უხუცეს ეპისკოპოსებს ღირსების უპირატესობას და განსაზღვრავდნენ მათ შორის რიგს, საფუძვლად იღებდნენ მხოლოდ პოლიტიკურ მნიშვნელობას იმ ქალაქებისას, სადაც იმყოფებოდნენ უხუცესი იერარქები; ამასთან ერთად აუცილებელია ვივარაუდოდ, რომ აღნიშნული ქალაქებისა და ოლქების სხვაგვარი პოლიტიკური განაწილების შემთხვევაში შესაძლოა, სხვაგვარი ოფიციო განაწილება მათი საეპისკოპოსო კათედრების რიგშიც, ისე რომ, მაგალითად, იერუსალიმის ან ალექსანდრიის ეპისკოპოსს შეეძლო დაეკავებინა პირველი ადგილი, რომისას კი – მეორე და ა.შ., იყვნენ რა ერთმანეთის თანასწორი და ამ ადგილის დაკავების უფლების მქონე.

ასე გამოიყურება უფსკრული, რომლითაც რომის ეკლესიამ თავი გამოიყო ქრისტესა და მოციქულების სწავლების ერთგული კათოლიკე მართლმადიდებელი ეკლესიისაგან. ეს სწავლება ეკლესიასა და პაპზე აბსოლუტურად მიუღებელია ჩვენთვის მართლმადიდებელთათვის. იგი აღსავსეა არაქრისტიანული სულით. რომაულ-კათოლიციზმში ქრისტე შეცვალა ადამიანმა, ხოლო ეკლესია, ეს დიადი ცოცხალი ორგანიზმი – პაპმა. ვატიკანის მიერ პაპის მეთაურობის თეორიის განვითარებაში სახასიათოა რომაულ კურთხევანში (დაახლ. 1600 წლის) შეტანა სიტყვებისა, რომელთა თანახმადაც ქრისტემ ვითომდა პეტრე მოციქულს მსოფლიოს ყველა სამეფო გადასცა: “შენ ხარ მწყემსი ცხოვართა, შენ ღმერთმა გადმოგცა მსოფლიოს ყველა სამეფო”. სახარებამ არ იცის ქრისტეს მიერ პეტრესადმი თქმული ასეთი სიტყვები, ეს სიტყვები ქრისტეს უთხრა მაცდურმა: “შენ მივცე ამის ყოვლისა კელმწიფე-ბაი...” (ლუკ. 4,6).

შემადრწუნებელია რომის თეორია რომის ეპისკოპოსის მეთაურობაზე. პაპის მეთაურობის საკითხთან განუყრელადაა დაკავშირებული საკითხი მისი უცდომელობის შესახებ. 1870 წელს კათოლიკურმა ეკლესიამ რომის მღვდელმთავრის უცდომელობა დოგმატად აღიარა.

რომაულ-კათოლიკური სწავლება პაპის პრიმატისა და უცდომელობის შესახებ თავად კათოლიკეთა შორის, მათ შორის უმაღლეს იერარქებს შორისაც იწვევდა უკმაყოფილებას. მოვიყვანოთ ამონარიდს რომის კათოლიკური ეკლესიის ბოსნია-ღიაკოვისა და სრემის მთავარეპისკოპოსს, იოსებ შტროსმაიერის სიტყვიდან რომის პაპების მეთაურობისა და უცდომელობის შესახებ, რომლითაც მან მიმართა 1870 წელს ვატიკანის კრებაზე დამსწრე რომაელ-კათოლიკე “ეკლესიის მთავართ” და თავად პაპ პიუს IX.

„მე უადრესად დიდი ყურადღებით შევუდექი ძველი და ახალი აღთქმის წმიდა წერილის შესწავლას და ჭეშმარიტების ამ შეუფასებელ საუნჯეში ვეძიებდი პასუხს კითხვაზე, არის თუ არა წმიდა მღვდელმთავარი, რომელიც აქ თავჯდომარეობს, წმიდა პეტრეს მემკვიდრე, იესო ქრისტეს ნაცვალი და ეკლესიის უცდლო მძღვარი?

მე გადავმაღე ეს წმიდა ფურცლები (ბიბლიისა). და რა! როგორ გავბედო ამის თქმა? მე მათში ვერაფერი ვიპოვე სულ მცირე გადაკრული მითითებაც კი პაპზე, როგორც წმიდა პეტრეს მემკვიდრეზე და იესო ქრისტეს ნაცვალზე... ვერ ვიპოვე ვერცერთი თავი და ვერცერთი მუხლი, რომელშიც იესო ქრისტე წმიდა პეტრეს ანიჭებდეს პირველობას მოციქულებზე. იესო ქრისტეს არათუ არფერი უთქვამს ამის შესახებ, არამედ როდესაც მან აღუთქვა საყდარნი თავის მოციქულებს ისრაელის თორმეტი ტომის განსასჯელად, მან ყველას თანაბრად აღუთქვა და არ უხსენებია, რომ ამ საყდართა შორის წმიდა პეტრეს კუთვნილი საყდარი სხვებზე მაღალი იქნებოდა (მათ. 19,28). ეს მისთვის სათნო რომ ყოფილიყო, ალბათ ასეც ეტყოდა. რა უნდა დავასკვნათ? ის, რომ ქრისტეს არ სურდა, პეტრე მოციქულთა თავად დაედგინა. როდესაც ქრისტე მოციქულებს სახარების საქადაგებლად აგზავნიდა, მან ყველა მათგანს მიანიჭა თანაბარი ძალაუფლება შეკვრისა და განსხნისა, და ყველას აღუთქვა სულიწმიდა (იოვან. 20,21-23). ნება მომეცით, გავიმეორო: მას რომ ენება, დაედგინა პეტრე თავის ნაცვლად, იგი მას თავისი სულიერი მხედრობის მეთაურობას ჩააბარებდა.

ქრისტემ, როგორც საღვთო წერილი ამბობს, პეტრეს და სხვა მოციქულებს აუკრძალა ბატონობა და ბატონობისკენ სწრაფვა, ან მორწმუნეებზე ძალაუფლება წარმართი მეფეების მსგავსად (ლუკ. 22,25). წმიდა პეტრე პაპად რომ აერჩიათ, უფალი იესო არ იტყოდა ასე, რადგანაც, ჩვენი გადმოცემით, პაპობას ხელთ უპყრია ორი მახვილი – სასულიერო და საერო ძალაუფლების სიმბოლოები. პეტრე მოციქული პაპად რომ ყოფილიყო არჩეული, განა ექნებოდათ სხვა მოციქულებს იოანესთან ერთად მისი სამარიაში გაგზავნის უფლება ღვთის ძის სახარების საქადაგებლად? (საქ. 8,14).

მაგრამ ჩვენ ხელთ გვაქვს სხვა, უფრო მნიშვნელოვანი ფაქტი. იერუსალიმში შეიკრიბა მსოფლიო კრება, მორწმუნეთა შორის უთანხმოების გამომწვევი საკითხის გადასაწყვეტად. ვინ მოიწვევდა ამ კრებას, წმიდა პეტრე რომ პაპი ჰყოფილიყო? წმიდა პეტრე. ვინ იქნებოდა მასზე თავჯდომარე? წმიდა პეტრე ან მისი ლეგატები. ვინ შეადგენდა და გამოაცხადებდა კრების დადგენილებებს? წმიდა პეტრე. აი, ასე; სინამდვილეში კი მსგავსი არაფერი ყოფილა. პეტრე მოციქული სხვების მსგავსად ესწრებოდა კრებას, რომელიც მას კი არ მოუწვევია, არამედ – წმიდა იაკობმა; ხოლო დადგენილებანი გამოაცხადეს მოციქულების, უხუცესი ძმების სახელით (საქ. 15).

ახლა, როცა ჩვენ ვასწავლით, რომ ეკლესია დაფუძნებულია წმიდა პეტრეზე, წმიდა პავლე, რომლის ავტორიტეტშიც არ შეიძლება ეჭვი შევიტანოთ, ეფესელთა მიმართ ეპისტოლეში ამბობს (ეფ. 2,20), რომ იგი დაშენებულია მოციქულთა და წინასწარმეტყველთა საფუძველზე, სადაც თავად იესო ქრისტეა ქვაკუთხედი. და იმავე მოციქულს ისე მცირედ სწამს წმიდა პეტრეს მეთაურობისა, რომ დაუფარავად კიცხავს მათ, ვინც ამბობს: ჩვენ პავლესი ვართ, ჩვენ კი აპოლოსი (I კორ. 1,12); ისევე როგორც მათ, ვინც იტყვის: ჩვენ პეტრესი ვართ. ეს უკანასკნელი მოციქული უფალ იესო ქრისტეს ნაცვალი რომ ყოფილიყო, წმიდა პავლე ვერ გაბედავდა საკუთრივ მის მიმდევართა ასეთ ძლიერ გაკიცხვას; იგივე მოციქული ეკლესიაში მსახურებათა ჩამოთვლისას ახსენებს მოციქულებს, წინასწარმეტყველებს, მახარებლებს, მოძღვრებსა და მწყემსებს. ნუთუ უნდა ვიფიქროთ, ღრმად პატივცემულო ძმანო, რომ წმიდა პავლეს, წარმართთა ამ დიდ მოციქულს, დაავიწყდა ამ მსახურებათა შორის პირველის – პაპობის მოხსენიება, იგი

რომ ღვთაებრივი დადგენილება ყოფილიყო? ალბათ ამ უმნიშვნელოვანეს საკითხზე დაწერდა გრძელ ეპისტოლეს.

მე წმიდა პავლეს, იოანესა და იაკობის ვერცერთ ეპისტოლეში ვერ ვიპოვე უმცირესი კვალი ან გადაკრული მითითება პაპის ძალაუფლებაზე. წმიდა ლუკა, მოციქულთა მისიონერულ ღვაწლთა ისტორიკოსი, ასევე დუმს ამ უმნიშვნელოვანეს საკითხზე. ამ წმიდა მოღვაწეთა დუმილი ამ საკითხზე მე საეჭვოდ და შეუძლებლად მომეჩვენებოდა, პეტრე პაპი რომ ყოფილიყო. მაგრამ რამაც მე გამოუთქმელად გამოაცა, იყო თავად წმიდა პეტრეს დუმილი. პეტრე მოციქული რომ ყოფილიყო ის, რასაც მას დღეს ჩვენ ვუწოდებთ, ანუ იესო ქრისტეს ნაცვალის მიწაზე, მას ეს ალბათ ეცოდინებოდა; და თუ მან ეს იცოდა, რატომ ერთხელაც არ უმოქმედია, როგორც პაპს? მას შეეძლო ემოქმედა, როგორც სულთმოფენობის დღეს, როდესაც წარმოთქვა თავისი პირველი სიტყვა, – და არ მოქმედებდა; ზუსტად ასევე მას არ გამოყავს თავი პაპად ეკლესიის მიმართ მიწერილ თავის არც პირველ და არც მეორე ეპისტოლეში.

მე ვამბობ: მოციქულთა სიცოცხლეში ეკლესია არასოდეს ფიქრობდა, რომ უნდა იყოს რაღაც პაპი. თუ გვსურს, დავამტკიცოთ საპირისპირო, მაშინ ცეცხლში უნდა ჩავეყაროთ მთელი წმიდა წერილი, ან სრულიად უგულვებლევოთ იგი.

როცა მოციქულთა ხანაში პაპობის ვერავითარ კვალს ვერ მივაგენი, ჩემს თავს ვუთხარი: რასაც ვეძებ, ვიპოვი ეკლესიის მატრიანეებში. დიახ, გულწრფელად ვამბობ, მე ვეძებდი პაპს პირველ ოთხ საუკუნეში, და ვერ ვიპოვე იგი. იმედი მაქვს, თქვენს შორის არავის ეპარება ეჭვი წმიდა ეპისკოპოსის, დიდი და ნეტარი აგუსტინეს დიდ ავტორიტეტში. ეს კეთილმასხური, მასწავლებელი, კათოლიკური ეკლესიის პატივი და დიდება, იყო მელივიის კრების მდივანი. ამ ფრიად პატივცემული კრების დადგენილებაში შევხვდებით შემდეგ შესანიშნავ სიტყვებს: “ვინც მოისურვებს საჩივრით მიმართოს ზღვის გადაღმა მყოფთ მას აფრიკაში არსად მიიღებენ თანაზიარებაში”. აფრიკელი ეპისკოპოსები რომის ეპისკოპოსს იმდენად უმნიშვნელოდ თვლიდნენ, რომ განკვეთითაც კი სჯიდნენ მათ, ვინც მასთან ჩვილს მოინდომებდა. კართაგენის მეექვსე კრებაზე, რომელიც ამ ქალაქის ეპისკოპოსის, ავრელიუსის თავჯდომარეობით გაიმართა, იგივე ეპისკოპოსები წერდნენ ცელესტინს, რომის ეპისკოპოსს, რათა გაეფრთხილებინათ, არ მიეღო საჩივრები არც აფრიკელი ეპისკოპოსებისგან, და არც მღვდლებისგან ან კლირიკოსებისგან; და რომ მას მეტად აღარ გამოეგზავნა თავისი ლეგატები ან რწმუნებულები, და რომ იგი ეკლესიაში არ უნდა ამკვიდრებდეს კაცობრივ ამპარტავნებას.

რომის პატრიარქი სულ პირველი ხანიდანვე რომ ყოველგვარი ძალაუფლების საკუთარ თავში თავმოყრას ლამობდა, ეს აშკარა ფაქტია; ისევე როგორც აშკარა ფაქტია, რომ მას არ ჰქონდა ის მეთაურობა, რომელსაც მიაწერენ მას ულტრამონტანები (იხ. ბოლოში). მას რომ იგი ჰქონოდა, მაშინ აფრიკელი ეპისკოპოსები და ნეტარი აგუსტინე – პირველი მათ შორის, როგორ გაბედავდნენ მისი უმაღლესი ტრიბუნალის წინაშე მათი განჩინებების გასაჩივრების აკრძალვას?

მე ვთქვი, რომ პირველივე საუკუნეებიდან რომის პატრიარქი ეკლესიაზე მსოფლიო ბატონობისაკენ მიისწრაფვოდა. საუბედუროდ, მან თითქმის მიაღწია ამას, მაგრამ სრული წარმატება ვერ მოიპოვა, რადგან იმპერატორმა თეოდოსი II კანონით დაადგინა, რომ კონსტანტინოპოლისა და რომის პატრიარქებს ჰქონოდათ თანაბარი ძალაუფლება. ქალკედონის კრების მამებმა ახალი და ძველი რომის ეპისკოპოსები ერთსა და იმავე მღვდმარეობაში ჩააყენეს ყოველგვარ, თვით საეკლესიო საქმეებთან დამოკიდებულებაში

(თავ. 28). კართაგენის მეექვსე კრებამ აუკრძალა ყველა ეპისკოპოსს, მიელო ეპისკოპოსთა მთავრის ან უმაღლესი ეპისკოპოსის ტიტული.

ქვაში (პეტრა), რომელზეც დაარსებულია წმიდა ეკლესია, თქვენ გულისხმობთ პეტრეს (Petra). ეს რომ ჭეშმარიტება ყოფილიყო, კამათი შეწყდებოდა; მაგრამ ჩვენი წინაპრები, – რადგანაც იცოდნენ, – ჩვენსავით არ ფიქრობდნენ. წმიდა კირილე (IV წიგნში წმ. სამებაზე) ამბობს: “მე ვფიქრობ, რომ ქვაში ჩვენ უნდა ვიგულისხმოთ მოციქულების ურყევი რწმენა”. წმიდა ილარი, პუატიეს ეპისკოპოსი (II წიგნში წმ. სამებაზე) ამბობს: “ქვა (პეტრა) არის კურთხეული და ერთადერთი ქვა წმიდა პეტრეს ბაგეებით აღსარებული რწმენისა; სარწმუნოების აღსარების ამ ქვაზე არის დაარსებული ეკლესია” (IV წიგნი). “ღმერთმა, – წმ. იერონიმეს თქმით (VI წიგნში მათეს სახარებაზე), – თავისი ეკლესია დააარსა ამ ქვაზე, და ამ ქვისგან მიიღო პეტრე მოციქულმა თავისი სახელი”. მის შემდეგ წმ. ოქროპირი (53-ე საუბარში მათეს სახარებაზე) ამბობს: “ამ ქვაზე მე აღვაშენებ ჩემს ეკლესიას, ე.ი. აღსარების რწმენაზე”. ახლა ვთქვათ, როგორი იყო მოციქულის აღსარება? აი, ისიც: “შენ ხარ ქრისტე, ძე ღვთისა ცხოველისა”. ამბროსი, მედიოლანის წმიდა მთავარეპისკოპოსი (ეფეს. მიმართ ეპისტ. II თავის განმარტებაში), წმიდა ბასილი სელევკიელი და ქალკედონიის კრების მამებიც ზუსტად ასევე ასწავლიან.

ძველი დროის ქრისტიან მასწავლებელთა შორის წმიდა ავგუსტინეს განსწავლულობით და სიწმინდით ერთ-ერთი პირველი ადგილი უჭირავს; მაშ ასე, ყური დაუგდეთ, თუ რას წერს იგი თავის მეორე ტრაქტატში წმიდა იოანეს პირველ ეპისტოლეზე: “რას ნიშნავს სიტყვები: *ამ ქვაზე აღვაშენებ ჩემს ეკლესიას?* ეს ნიშნავს: ამ რწმენაზე, – სიტყვებზე: “შენ ხარ ქრისტე, ძე ღვთისა ცხოველისა” მის 124-ე საუბარში წმიდა იოანეზე ჩვენ ვხვდებით დიდად მნიშვნელოვან სიტყვებს: “შენი აღსარების ამ ქვაზე მე აღვაშენებ ჩემს ეკლესიას. ხოლო ქვა იყო ქრისტე”. დიდ ეპისკოპოსს ისე ნაკლებად სწამდა, რომ ეკლესია წმიდა პეტრეზე იყო დაარსებული, რომ თავის 13-ე საუბარში სამწყოსოსადმი თქვა შემდეგი: “შენ ხარ პეტრე, და ამ ქვაზე (პეტრა) შენი აღსარებისა, ამ ქვაზე შენი სიტყვებისა: “შენ ხარ ქრისტე, ძე ღვთისა ცხოველისა”, მე აღვაშენებ ჩემს ეკლესიას...”

ავგუსტინეს აზრი ამ ცნობილი ადგილის შესახებ იყო მთელი ქრისტიანული სამყაროს აზრი მის დროში. ამიტომ, მოკლედ რომ ვთქვა, მე ჩამოვაყალიბებ შემდეგ დებულებებს:

- იესო ქრისტემ თავის მოციქულებს მისცა იგივე ძალაუფლება, რაც წმიდა პეტრეს;
- მოციქულები წმიდა პეტრეში არასოდეს აღიარებდნენ იესო ქრისტეს ნაცვალს და ეკლესიის უცდომელ მასწავლებელს;
- წმიდა პეტრეს არასოდეს უფიქრია, ყოფილიყო პაპი და არასოდეს უმოქმედია ისე, როგორც მოქმედებენ პაპები;
- პირველი ოთხი საუკუნის კრებები, აღიარებდნენ რა რომის ეპისკოპოსების მიერ ეკლესიაში დაკავებლ მაღალ მდგომარეობას რომის დიდი მნიშვნელობის გამო, მიაკუთვნებდნენ მათ მხოლოდ ღირსების, და არასოდეს ძალაუფლების ან იურისდიქციის პირველობას;
- წმიდა მამებს არასოდეს უფიქრიათ, რომ ცნობილი ადგილი: “შენ ხარ პეტრე, და ამ ქვაზე მე აღვაშენებ ჩემს ეკლესიას”, გაეგოთ იმ აზრით, რომ ეკლესია დაარსებულია პეტრეზე (super Petrum), არამედ ქვაზე (სუპერ ეტრუმ), ანუ მოციქულის რწმენის აღსარებაზე.

მე საზეიმოდ ვასკენი ცნობიერების, გონების, ლოგიკის, საღი აზრისა და ქრისტიანული სინდისის საფუძველზე, რომ იესო ქრისტეს წმიდა პეტრესთვის არ მიუცია არანაირი მეთაურობა, და რომ რომის ეპისკოპოსები შეიქმნენ ეკლესიის მუდმივი ეპისკოპოსობის ყველა უფლების თანდათან, ერთიმეორეზე დათრგუნვის გზით“.

იოსებ შტროსმაიერის ნამდვილად არ იყო მიკერძოებული მართლმადიდებლობის სასარგებლოდ, ამიტომ მისი მოყვანილი სიტყვების ობიექტურობაში თავად კათოლიკეებსაც არ უნდა შეეპაროთ ეჭვი.

განმარტება: ულტრამონტანებს იმ რომაელ კათოლიკებს უწოდებენ, რომლებიც კანონიერად აღიარებენ და იცავენ პაპების ყველა პრეტენზიას ეკლესიაში მეთაურობაზე, მიწაზე ღვთის ნაცვლობაზე, უცდომელობაზე, მათ უფლებასაც კი საერო ძალაუფლებაზე, ეთანხმებიან პაპების ყველა მონაგონს სარწმუნოების სწავლებაში.